

Skadelidande på grund av ett Panamaflaggat fartygs förlisning kan väcka skadeståndstalan vid italiensk domstol mot de italienska organ som klassificerat och certifierat fartyget

Dessa organ kan endast åberopa immunitet mot domstolsprövning om deras verksamhet är ett uttryck för den panamanska statens offentliga makt

I domen Rina (C-641/18), som meddelades den 7 maj 2020, slog domstolen fast att en **skadeståndstalan som väckts mot privaträttsliga juridiska personer vars verksamhet består av klassificering och certifiering av fartyg för en tredjestats räkning och efter delegering från denna stat omfattas av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 44/2001¹ (nedan kallad Bryssel I-förordningen) och följaktligen av tillämpningsområdet för denna förordning, eftersom denna verksamhet inte utgör offentlig maktutövning i unionsrättens mening**. För det andra påpekade domstolen att den internationella sedvanerättsliga principen om immunitet mot domstolsprövning inte hindrar att den nationella domstol där talan väckts utövar sin behörighet enligt förordningen i ett sådant mål, när den konstaterar att dessa organ inte har utövat offentliga maktbefogenheter i den mening som avses i internationell rätt.

År 2006 förliste fartyget *Al Salam Boccaccio '98*, som förde Republiken Panamas flagg, på Röda havet. Mer än 1 000 människor omkom. Familjemedlemmar till offren samt överlevande passagerare från olyckan väckte talan vid Tribunale di Genova (Domstolen i Genua, Italien) mot Rina SpA och Ente Registro Italiano Navale (nedan gemensamt kallade Rina-bolagen), vilka är de bolag som ansvarat för klassificering och certifiering av det förlista fartyget och vilka har säte i Genua. Sökandena yrkade ersättning för ekonomisk och ideell skada på grundval av Rina-bolagens eventuella civilrättsliga ansvar. De gjorde gällande att bolagens åtgärder var orsaken till förlisningen. Rina-bolagen har gjort gällande att den domstol där talan väckts saknar behörighet och har åberopat principen om immunitet mot domstolsprövning, eftersom den klassificering och certifiering som de utförde skedde på uppdrag av Republiken Panama och följaktligen är ett uttryck för den delegerande statens suveräna befogenheter. För att få klarhet i huruvida italiensk domstol är behörig ställde den nationella domstolen en tolkningsfråga till EU-domstolen.

Domstolen prövade för det första tolkningen av begreppet "privaträttens område" i den mening som avses i artikel 1.1 i Bryssel I-förordningen, beträffande Rina-bolagens klassificering och certifiering av fartyg efter delegering från Republiken Panama och för den statens räkning, för att avgöra om italiensk domstol är behörig enligt artikel 2.1 i den förordningen.² Domstolen erinrade om att även om vissa tvister mellan en myndighet och ett privaträttsligt subjekt kan **omfattas av tillämpningsområdet för Bryssel I-förordningen när talan avser handlingar som inte utgör myndighetsutövning (*jure gestionis*), så förhåller det sig annorlunda när myndigheten utövar offentliga maktbefogenheter (*jure imperii*)**. Domstolen framhöll att det inte är relevant att viss verksamhet har utövats efter delegering från en stat. Enbart den omständigheten att vissa

¹ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1). Denna bestämmelse föreskriver bland annat att förordningen är tillämplig på privaträttens område.

² Enligt denna bestämmelse ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat i princip väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han eller hon har medborgarskap.

befogenheter delegeras genom myndighetsutövning betyder inte att de befogenheterna utövas *jure imperii*. Detsamma gäller den omständigheten att åtgärderna utfördes för Republiken Panamas räkning och i dess intresse, eftersom det faktum att en åtgärd vidtas för en stats räkning inte alltid innebär att det rör sig om myndighetsutövning. Den omständigheten att viss verksamhet har ett offentligt syfte är vidare inte i sig tillräckligt för att anse att den bedrivits *jure imperii*. Domstolen underströk att **det relevanta kriteriet för om verksamheten i fråga utgjort myndighetsutövning är om den inneburit utövande av befogenheter som går utöver vad som gäller i förhållandet mellan enskilda.**

Domstolen påpekade att de tjänster som Rina-bolagen tillhandahöll endast bestod i att fastställa att det undersökta fartyget uppfyllde kraven i de tillämpliga rättsakterna och, om så var fallet, att utfärda motsvarande certifikat. Tolkningen och valet av tillämpliga tekniska krav var förbehållna de panamanska myndigheterna. Visserligen kan en kontroll av fartyget av ett klassificerings- och certifieringsbolag i förekommande fall leda till att certifikatet återkallas på grund av att det inte uppfyller dessa krav. Ett sådant återkallande är dock inte en följd av att bolagen har beslutsbefogenheter, eftersom bolagen endast agerar enligt ett på förhand fastställt regelverk. Om ett fartyg måste tas ur trafik till följd av att ett certifikat återkallas, är detta på grund av en sanktion som stadgas i lag. Domstolen drog följaktligen slutsatsen, **med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att Rina-bolagens klassificerings- och certifieringsverksamhet inte kan anses ha utgjort myndighetsutövning i unionsrätts mening.**

För det andra undersökte domstolen om den internationella sedvanerättsliga principen om immunitet mot domstolsprövning, vilken åberopats i det nationella målet, har någon betydelse för tillämpligheten av Bryssel I-förordningen. Domstolen påpekade att den redan tidigare slagit fast att **stater immunitet mot domstolsprövning** på nuvarande stadium av internationell praxis **inte är absolut**, men den erkänns i allmänhet när tvisten rör utövande av suveränitet (*jure imperii*). Däremot **kan immuniteten sättas åt sidan om talan avser handlingar som inte utgör myndighetsutövning**. Det är inte allmänt erkänt att privaträttsliga organ, såsom Rina-bolagen, har immunitet mot domstolsprövning när det gäller klassificering och certifiering av fartyg, när denna verksamhet inte har utförts *jure imperii* i den mening som avses i internationell rätt. Domstolen slog således fast att den principen inte utgör hinder mot att tillämpa Bryssel I-förordningen i ett sådant mål som det nationella målet, när den domstol vid vilken talan väckts konstaterar att klassificerings- och certifieringsorganen inte har använt sig av offentliga maktbefogenheter i den mening som avses i internationell rätt.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia, och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler 📞 +352 4303 3127